

بسمه تعالی

جایگاه و راهکارهای افزایش اثربخشی دوره های کارآموزی در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی کشور

علی رجب پور

مدیر دفتر ارتباط با صنعت و جامعه دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

نشست تخصصی ارائه تجارب و الگوهای موفق دانشگاهها در راستای توسعه کمی و کیفی دوره های کارآموزی

تهران - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

بهمن ۹۷

فهرست مطالب

- اهداف دوره های کارآموزی
- ضرورت بازنگری در اجرای دوره ها
- آسیب شناسی نحوه برگزاری فعلی دوره کارآموزی
- شاخصهای یک دوره کارآموزی مطلوب
- راهکارهای پیشنهادی بهبود
- بسته های تشویقی

تعاریف و اصطلاحات رایج

Apprenticeship •

دوره ۳ تا ۷ ساله مهارت آموزی در حین یا پس از تحصیل (معادل دوره کارورزی یا طرح پزشکی)

Job shadow •

دوره کاربینی کوتاه مدت است به منظور ایجاد یک دید کلی و دورنما نسبت به یک شغل

Internship •

دوره ای کوتاه مدت که با پرداخت حقوق یا بدون آن برای یک دوره زمانی کوتاه اجرا می شود

Externship •

کوتاه تر از دوره Internship که به صورت مشترک توسط دانشگاه و کارفرما اجرا می شود بدون هیچ رابطه استخدامی (کارآموزی)

اهداف اجرای دوره‌های کارآموزی

ایجاد انگیزه کارآفرینی و کسب و کار در دانشجویان

فراهم ساختن زمینه انتقال دانش از دانشجویان به واحدهای پذیرنده کارآموز

افزایش قابلیت جذب و اشتغال دانشجویان از طریق انتقال مهارت و تجربه در محیط کار

کسب مهارت‌های عمومی (حل مسأله، ارتباط با دیگران و ...)

ارتقاء اخلاق و صلاحیت حرفه ای دانشجویان

شناسایی نیازمندیهای صنعت و بازار کار

کسب مهارت‌های ارتباطی و آشنایی با نظام اداری

آشنایی با شرایط بازار و مهارت‌های مورد نیاز برای حضور در بازار کار

تامین نیروی انسانی مورد نیاز بنگاههای تولیدی و خدماتی کشور

ضرورت بازنگری در نحوه اجرای دوره‌های کارآموزی

افزایش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان مطابق آمار طرح رصد اشتغال

کیفیت نامطلوب اجرای دوره‌های فعلی کارآموزی

عدم آشنایی دانشجویان با بازار کار موجود در کشور

فرار استعدادها از کشور به دلیل عدم استفاده از ظرفیتهای دانشجویان توانمند

افزایش تقاضای کاذب برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی به دلیل کاهش توان اشتغال‌پذیری

عدم وجود روحیه کارگروهی و تیمی در دانش‌آموختگان

عدم وجود برنامه مدون برای اجرا و نظارت بر دوره‌های کارآموزی در کشور

وضعیت کنونی برگزاری دوره های کارآموزی

شناسایی ظرفیتهای کارآموزی از طریق دفاتر ارتباط با صنعت یا خود دانشجو یا سامانه کارآموزی

اخذ واحد کارآموزی توسط دانشجو (پس از گذراندن تعداد مشخصی واحد)

معرفی دانشجو به واحد پذیرنده کارآموز توسط دانشگاه

انجام دوره کارآموزی

ارایه گزارش و فرم ارزیابی به دانشگاه و ثبت نمره

آسیب شناسی نحوه برگزاری فعلی دوره کارآموزی

عدم کسب مهارت و تجربه کافی در دوره های کارآموزی

کاهش استقبال توسط واحدهای پذیرنده کارآموز

آمار پایین اشتغال پذیری دانشجویان

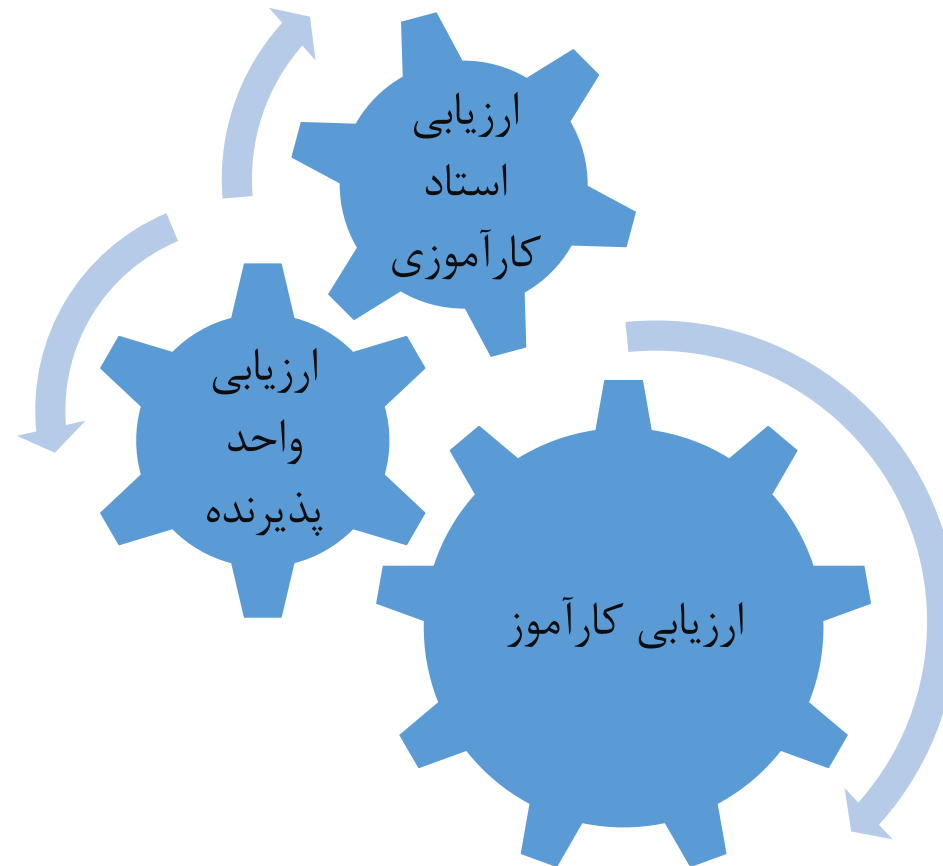
عدم برقراری ارتباط میان دانشگاه و واحد پذیرنده در زمینه انتقال دانش و یا حل چالشها

عدم افزایش روحیه کارآفرینی و ایجاد کسب و کار در دانشجویان

اقدامات تکمیلی برخی دانشگاهها

- طرح آیسته (طرح کارآموزی بین المللی)
- سامانه هم صدا و طرح ۳ کار (کارآموزی، کاریابی و کاورزی) دانشگاه صنعتی امیرکبیر
- طرح کارآموزی به شیوه نوین در دانشگاه صنعتی سهند تبریز
- مدرسه اشتغال شریف
- طرح همیار صنعت دانشگاه صنعتی قم
- طرح آما (آموزش، مهارت و اشتغال) دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)
- و

شاخصهای یک دوره کارآموزی مطلوب

شاخصهای ارزیابی کارآموز

- حضور منظم و فعال کارآموز در طول دوره کارآموزی
- میزان اطلاع کارآموز از محتوای دوره (مشخص بودن برنامه کاری)
- میزان ارتباط محل کارآموزی با رشته و گرایش دانشجوی
- میزان تعامل دانشجو با پرسنل واحد (کارگر، مدیر، سرپرست و ...)
- میزان رضایتمندی واحد پذیرنده از دانشجو
- میزان آشنایی دانشجو با تجهیزات
- میزان آشنایی دانشجو با فرآیند تولید
- میزان آشنایی دانشجو با ضوابط حاکم بر بازار
- میزان آشنایی دانشجو با حقوق کار، قوانین مالی (بیمه، مالیات، منابع مالی، قراردادهای ...)
- ارزشیابی عملی کارآموز

شاخصهای ارزیابی استاد کارآموزی

- میزان اطلاع استاد کارآموزی از محتوای دوره (مشخص بودن برنامه کاری)
- نظارت و ارزیابی مستمر استاد کارآموزی از جریان کارآموزی
- تعامل استاد کارآموزی با سرپرست کارآموزی در واحد پذیرنده

شاخصهای ارزیابی واحد پذیرنده کارآموز

- میزان اطلاع واحد پذیرنده از محتوای دوره (مشخص بودن برنامه کاری)
- تعامل سرپرست کارآموزی در واحد پذیرنده با استاد کارآموزی
- میزان همکاری واحد پذیرنده با دانشجو

راهکارهای بهبود دوره های کارآموزی

- ثبت روزانه مشاهدات و آموخته ها و تدوین گزارش کارآموزی
- ابلاغ سرفصلهای درس کارآموزی برای واحد پذیرنده
- توجیه اهداف دوره کارآموزی برای واحدهای پذیرنده
- بالابردن انگیزه دانشجویان برای گذراندن طرح از طریق ایجاد آمادگیهای لازم برای ورود به دوره کارآموزی
- استفاده از توان علمی دانشجویان و محول کردن فعالیتهای تخصصی به دانشجویان
- توجیه دانشجویان در خصوص درس کارآموزی و نحوه تهیه گزارش نهایی با برگزاری کلاس توجیهی پیش از کارآموزی
- نظارت و بازدید استاد کارآموزی از محل کارآموزی در طول دوره
- برگزاری آزمون عملی از دوره کارآموزی با حضور استاد کارآموزی در واحد پذیرنده
- اعطای گواهی به کارآموز از سوی واحد پذیرنده و دانشگاه
- افزودن دوره های آشنایی با انواع خدمات و منابع مرتبط با کسب و کار مورد نظر (منابع مالی - لوازم و محیط کار - نیروی انسانی - بیمه - بانک - گمرک - مشاوره و ...)
- مستند سازی تجارب موفق کارآموزان

زیرساختهای فراهم شده توسط وزارت عتف

- موافقت نامه با سازمان صنعت، معدن و تجارت و سازمان صنایع کوچک
- تفاهم نامه با سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور
- تفاهم نامه با ستاد کل نیروهای مسلح
- دعوت به همکاری از سازمانها و وزارتخانه ها به منظور پذیرش کارآموز
- همکاری با مؤسسه برنامه ریزی آموزش عالی و اجرای طرح رصد اشتغال
- شناسایی مراکز فنی حرفه ای پذیرنده کارآموز و معرفی آن به دانشگاهها
- سامانه ملی جایابی کارآموزان

بسته های تشویقی

بسته های تشویقی برای کارآموزان

- صدور گواهینامه رسمی با امضای واحد پذیرنده و دانشگاه
- تشویق دانشجویانی که برای رفع مشکلات واحد پیشنهادهای سازنده ای داشته باشند
- انتخاب کارآموزان برتر و معرفی به واحدهای صنعتی
- ایجاد امکانات رفاهی (محل اسکان، تغذیه و رفت و آمد) برای کارآموزان
- پرداخت حقوق در صورت امکان
- بیمه کردن کارآموز به منظور ایجاد سابقه کاری

بسته های تشویقی

بسته های تشویقی برای استاد کارآموزی

- امتیاز اجرایی برای حضور در محل کارآموزی
- پرداخت حق ماموریت برای حضور در محل کارآموزی و نظارت بر اجرای آن

بسته های تشویقی

بسته های تشویقی برای واحد پذیرنده

- تشویق واحدهایی که بیشترین همکاری را در خصوص اجرای بهینه دوره کارآموزی داشته اند
- مشاوره رایگان دانشگاه در خصوص عارضه یابی واحد پذیرنده
- برگزاری کارگاههای آموزشی رایگان برای واحدهای پذیرنده
- اعطاء تسهیلات ویژه نظیر معافیت بیمه ای یا مالیاتی به ازای حضور نفر/ساعت دانشجو در واحد پذیرنده و یا بکارگیری آنها پس از دانش آموختگی

- شریف زاده ابوالقاسم، محبوبی محمدرضا، مختارنیا محمد، بازشناسی جایگاه و راهکارهای بهبود اثربخشی دوره کارآموزی در نظام آموزش کشاورزی، سومین کنگره علوم، ترویج و آموزش کشاورزی، مشهد، ۱۳۸۸.
- آیین نامه اجرای طرح کارآموزی دانشجویان، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
- کرانی زهرا، زرافشانی کیومرث، علی بیگی امیرحسین، حسینی لرگانی، مریم، عاملهای مؤثر در بهبود کارآموزی از دید اعضای هیأت علمی، کارفرمایان و دانشجویان کشاورزی دانشکده‌های غرب کشور، فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، تابستان ۱۳۹۷.
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Internship>
- دهقانی حسام، عارضه یابی دوره کارآموزی، راهکارهای بهبود و ارتقاء آن

با تشکر از توجه شما